

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Filipa Dienstbiera, soudce zpravodaje Václava Štencle a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobkyně: **MONETA Auto, s.r.o.**, sídlem Vyskočilova 1442/1b, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, sídlem nábr. Ludvíka Svobody 12, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 6. 2023, č. j. MD-18823/2023-150/3, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2025, č. j. 16 A 40/2023-40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Magistrát hlavního města Prahy vydal dne 4. 4. 2023 rozhodnutí č. j. MHMP 704817/2023/MAC, kterým žalobkyni uznal vinnou ze spáchání přestupku dle § 83a odst. 1 písm. d) zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o podmínkách provozu vozidel“). Toho se dopustila porušením § 8 odst. 2 písm. a) tohoto zákona [za použití § 4 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) bodu 1, § 5 odst. 1 věty druhé, odst. 2 věty první a § 8 odst. 1 písm. a)], neboť v zákonem

stanovené lhůtě 10 pracovních dnů od převodu vlastnického práva k vozidlu jako jeho dosavadní vlastnice nesplnila zákonnou povinnost požádat společně s novým vlastníkem vozidla o provedení zápisu změny vlastníka v registru silničních vozidel, přičemž tento stav trval od 24. 8. 2019 do 16. 3. 2022. Za toto jednání magistrát žalobkyni uložil pokutu ve výši 10 000 Kč a povinnost k úhradě nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. Odvolání žalobkyně proti tomuto rozhodnutí žalovaný zamítl rozhodnutím označeným v záhlaví a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně správní žalobou, kterou Městský soud v Praze zamítl rozsudkem označeným v záhlaví. Rozhodnutí žalovaného shledal přezkoumatelným a dospěl k závěru, že žalobkyně nesplnila povinnost dle § 8 odst. 2 zákona o podmínkách provozu vozidel. Materiální stránka přestupku byla podle městského soudu naplněna a podání žádosti dle § 8a tohoto zákona po dvou a půl letech mělo liberační účinky pouze do budoucna. Námitkám šikany zaměřené na žalobkyni či odklonu od správní praxe městský soud nepřisvědčil.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž namítá, že městský soud nesprávně vyhodnotil význam a účinek podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel. Názor městského soudu není ničím podložen a je vnitřně rozporný. Pokud byl shledán liberační účinek, musí platit i zpětně. Výklad odporuje i nálezů Ústavního soudu ze dne 9. 11. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 114/20, podle něhož je třeba právo vykládat ústavně konformně a vyloučit odpovědnost vlastníka, který se pokusí napravit nesprávný stav v registru vozidel podáním této žádosti. Jde o apel směřující k vyloučení odpovědnosti zpětně. O nemožnosti stíhat trvajících přestupků po jeho ukončení podáním uvedené žádosti není sporu. Liberace s účinky do budoucna by znamenala liberaci bez účinků liberace. Dále stěžovatelka poukazuje na to, že o přestupku se správní orgán dozvěděl až na základě její žádosti. Výklad žalovaného tak znamená, že výkon zákonného práva (snaha o nápravu nesprávné registrace) byl použit proti stěžovateli a vedl přímo k jejímu postihu. To představuje porušení zákazu sebeobviňování. Původní vlastník je zákonem silně motivován k podání žádosti. Musí pak volit mezi setrváním v protiprávním stavu (což s sebou nese jiné sankční hrozby) a aktivním odhalením vlastního přestupku. Na závěr stěžovatelka namítá, že městský soud zlehčuje možné důsledky formalistického přístupu žalovaného. Stěžovatelka, vedena formální judikaturou, bude alibisticky preferovat automatizované zasílání cca 100 žádostí o zápis na jeden konkrétní úřad. To se může promítnout i do postupu jiných úvěrujících společností, které se budou chtít zbavit rizika pokuty. Městský soud sám postupuje formálně. V zájmu obecné spravedlnosti je nutné přistupovat k ukládání pokuty pouze tomu subjektu, který je zcela nečinný (zde klient úvěrující společnosti).

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s napadeným rozsudkem.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

pokračování

[6] Jádrem sporu je otázka, jaký vliv na přestupkovou odpovědnost za porušení povinnosti stanovené v § 8 odst. 2 zákona o podmínkách provozu vozidel má pozdější podání žádosti dle § 8a téhož zákona. Stěžovatelka má za to, že tento úkon má liberační účinky *ex tunc* s tím, že jejím podáním došlo k ukončení trvajících přestupku, a proto již není co do budoucna liberovat.

[7] Podle § 8 odst. 1 písm. a) zákona o podmínkách provozu vozidel *zápis změny vlastníka silničního vozidla v registru silničních vozidel provádí obecní úřad obce s rozšířenou působností v případě převodu vlastnického práva na základě společné žádosti dosavadního a nového vlastníka silničního vozidla a nového provozovatele silničního vozidla, není-li totožný s dosavadním nebo novým vlastníkem.*

[8] Podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona o podmínkách provozu vozidel *žádost o zápis změny vlastníka silničního vozidla nebo oznámení se podává do 10 pracovních dnů ode dne převodu vlastnického práva k silničnímu vozidlu.*

[9] Podle § 8a odst. 1 zákona o podmínkách provozu vozidel, *došlo-li ke změně vlastníka silničního vozidla na základě převodu vlastnického práva a dosavadní nebo nový vlastník neposkytl potřebnou součinnost pro podání společné žádosti o zápis změny vlastníka silničního vozidla v registru silničních vozidel ve lhůtě podle § 8 odst. 2, provede obecní úřad obce s rozšířenou působností zápis změny rovněž na žádost dosavadního nebo nového vlastníka.*

[10] Podle § 83a odst. 1 písm. d) zákona o podmínkách provozu vozidel *právníká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že nepožádá v rozporu s § 8 odst. 2 o zápis změny vlastníka vozidla.*

[11] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou, že názor městského soudu k liberačním účinkům žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel není ničím podložen a je vnitřně rozporný. Této námitce nelze přisvědčit.

[12] Městský soud velmi podrobně (v odstavcích 30 až 34) zdůvodnil, proč má za to, že podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel má liberační účinky pouze do budoucna. Závěry městského soudu se stěžovatelce jeví jako vnitřně rozporné pouze proto, že stěžovatelka nepřipouští nesprávnost svého východiska, že liberace musí působit *ex tunc*, jinak se nejedná o liberaci. Jestliže městský soud zjevně vychází z východiska odlišného, nejsou pouze z tohoto důvodu jeho závěry vnitřně rozporné. Vnitřní rozpornost závěrů městského soudu by představovala objektivní překážku pro jejich věcný přezkum ze strany Nejvyššího správního soudu. Takovou objektivní překážku však Nejvyšší správní soud v daném případě neshledává. Je zřejmé, jaký právní názor městský soud k uvedené otázce zastává a proč.

[13] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k věcnému posouzení otázky, jaké jsou účinky podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel na páchaný přestupek dle § 83a odst. 1 písm. d) téhož zákona.

[14] Jak již Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací činnosti dříve uvedl, přestupek podle § 83a odst. 1 písm. d) zákona o podmínkách provozu vozidel má povahu přestupku trvajících (rozsudek ze dne 19. 8. 2022, č. j. 2 As 167/2020-32, č. 4408/2022 Sb. NSS). Objektem přestupku je totiž zejména zájem na zachování souladu veřejnoprávní evidence

vlastnických práv k silničnímu vozidlu s právním stavem v oblasti soukromého práva. Přestupek pak spočívá ve vyvolání a udržování protiprávního stavu spočívajícího v rozporu mezi evidencí a skutečností.

[15] První otázkou, kterou je potřeba posoudit, je tak to, zda podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel vede k ukončení tohoto trvajících přestupku. Nejvyšší správní soud má za to, že tomu tak může být, jedná-li se o žádost účinně směřující k ukončení protiprávního stavu, tj. žádost podanou nikoliv pouze účelově a zjevně bezúspěšně. Ačkoliv formální stránka přestupku by mohla být striktně vzata nadále naplňována (společná žádost dle § 8, na který skutková podstata odkazuje, nadále nebyla podána), v případě vážně míněné žádosti se jedná o krok směřující k ukončení protiprávního stavu. Nelze již proto dále hovořit o jeho udržování ze strany pachatele, které je nutným předpokladem trvání přestupku.

[16] Správní orgány i městský soud v nyní posuzované věci dospěly k závěru, že přestupek stěžovatelky byl podáním žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel dne 16. 3. 2022 ukončen. Stěžovatelka tento závěr nezpochybňuje, a Nejvyšší správní soud proto může s ohledem na výše uvedené pouze v obecné rovině konstatovat, že podání žádosti skutečně mohlo mít za následek ukončení trvajících přestupku.

[17] Stěžovatelka však namítá, že kromě ukončení přestupku mělo podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel také liberační účinek, a to *ex tunc*.

[18] Liberace (zproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek) je upravena v § 21 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), tak, že *právnická osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila*. Městský soud i stěžovatelka u nyní posuzovaného přestupku možnost liberace připouštějí, avšak neshodují se v tom, zda mělo podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel účinky *ex tunc* (tj. vedlo k úplnému zproštění odpovědnosti za přestupek) nebo pouze do budoucna (tj. vedlo ke zproštění odpovědnosti za další trvání přestupku).

[19] Institut liberace směřuje ke zmírnění možné přílišné tvrdosti objektivní odpovědnosti právnických osob, neboť ta není podmíněna zaviněním právnické osoby, resp. osoby, jejíž jednání je právnické osobě přičitatelné. Podmínkou zproštění odpovědnosti je podle shora citovaného ustanovení vynaložení veškerého úsilí, aby ke spáchání přestupku vůbec nedošlo. Zásadně má jít proto o úsilí vynaložené ještě před samotným spácháním přestupku. Z povahy věci liberace nemůže působit zpětně v tom smyslu, že by pachatel mohl vynaložit veškeré úsilí až po spáchání přestupku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2011, č. j. 1 As 112/2010-52). Mohl-li toto úsilí vynaložit před spácháním přestupku a neučinil tak, zcela jistě nevynaložil *veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránil*. Úkony pachatele učiněné po spáchání přestupku proto zásadně nejsou relevantní pro účely liberace dle § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky.

[20] Podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel po uplynutí lhůty pro podání společné žádosti dle § 8 tohoto zákona již podle Nejvyššího správního soudu liberační účinek nemůže mít. Nejedná se totiž o úkon, který by předcházel spáchání přestupku, a který by tedy mohl zabránit jeho spáchání. Zároveň je nutno souhlasit se

pokračování

stěžovatelkou, že v posuzované věci nepřichází v úvahu ani liberační účinky do budoucna, neboť přestupek již byl ukončen a není co liberovat. Nesprávnost úvah o liberaci do budoucna však nemá žádný vliv na zákonnost napadeného rozsudku. Městský soud pouze přiznal žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel dvojí (pro stěžovatelku příznivý) účinek, který se ovšem fakticky překrývá. I kdyby snad z žádosti dovodil nad rámec ukončení přestupku další reálný pozitivní účinek pro stěžovatelku, z povahy věci tím nijak nemohl stěžovatelku znevýhodnit či jinak zkrátit na právech. Úvahy městského soudu tak postačí korigovat v tom směru, že podáním žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel nemohlo nad rámec ukončení trvajících přestupku vést také ke zproštění odpovědnosti stěžovatelky za další trvání přestupku.

[21] Výklad stěžovatelky směřující k liberačním účinkům její žádosti *ex tunc* nepodporuje ani nálezný Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 114/20, na který odkazuje. Stěžovatelka vychází z následujícího apelu Ústavního soudu, který byl vysloven v závěru nálezu (odst. 55): „Závěrem je nutné apelovat na orgány veřejné moci, aby v souladu s výše uvedeným příslušné právní předpisy vykládaly ústavně konformně v tom smyslu, aby vyloučily případnou odpovědnost za přestupky v situaci, kdy dosavadní vlastník podá žádost o zápis změny vlastníka silničního vozidla podle § 8a zákona č. 56/2001 Sb., umožnily dosavadnímu vlastníku na základě pravomocného rozsudku civilního soudu o určení, že není vlastníkem daného vozidla, odstranit údaj o vlastnictví daného vozidla z registru vozidel a aby umožnily novému vlastníku domáhat se vydání vozidla nebo potřebných dokladů tak, aby nový vlastník byl schopen povinnost stanovenou napadeným ustanovením splnit a zajistit soulad údajů evidovaných v registru vozidel se skutečným stavem. Jedině tak lze zajistit, aby údaje o vlastníku vozidla v registru vozidel neodporovaly skutečnému stavu nebo aby se důsledky napadeného ustanovení jinak negativně nepromítly do jeho právní sféry.“

[22] Z odstavců 40 a 41 citovaného nálezu je však patrné, že Ústavní soud svým apelem na vyloučení případné odpovědnosti za přestupky míří na přestupky provozovatele vozidla dle § 125f zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném do 31. 12. 2023, nikoliv na přestupek dle § 83a odst. 1 písm. d) zákona o podmínkách provozu vozidel. Ústavní soud mezi oběma přestupky striktně rozlišuje a jeho úvahy mají jasnou logiku.

[23] Pokud původní vlastník pro nesoučinnost nového vlastníka nemohl dosáhnout zápisu změny vlastníka (a provozovatele) vozidla, avšak požádal (před porušením povinnosti řidiče, tj. zároveň před spácháním přestupku provozovatele vozidla) o tento zápis na základě § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel, bylo nutno § 125f odst. 6 písm. b) zákona o silničním provozu, ve znění účinném do 31. 12. 2023, podle Ústavního soudu vykládat ústavně konformně tak, že podáním této žádosti se původní vlastník zprostil možné odpovědnosti za přestupky provozovatele vozidla. A právě na toto zproštění odpovědnosti shora citovaný apel Ústavního soudu mířil.

[24] Naproti tomu v případě odpovědnosti za přestupek dle § 83a odst. 1 písm. d) zákona o podmínkách provozu vozidel je situace jiná. Ústavní soud zde výslovně uvádí, že „uvedené ustanovení odpovědnost za přestupek spojuje s porušením povinnosti podat společnou žádost do 10 pracovních dnů ode dne převodu vlastnického práva (§ 8 odst. 2 téhož zákona.). Taková situace, jak zdůrazňuje vláda, však nutně předchází postupu podle § 8a zákona č. 56/2001 Sb., a proto účinky napadeného ustanovení nemají vliv na uplatnění odpovědnosti za uvedený přestupek.“

Jinými slovy podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel nemá v obecné rovině vliv na odpovědnost za uvedený přestupek. Závěrečný apel Ústavního soudu směřující k vyloučení případné odpovědnosti za přestupky, tedy na tento přestupek nemíří.

[25] Námitka stěžovatelky, že podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel mělo v jejím případě liberační účinky *ex tunc*, je proto nedůvodná.

[26] Stěžovatelka dále namítá, že výklad žalovaného vede k porušení zákazu sebeobviňování. Stěžovatelčina snaha o nápravu nesprávné registrace (podání žádosti dle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel) totiž byla použita proti ní a vedla přímo k jejímu postihu.

[27] Ani tato námitka není důvodná.

[28] Zásada zákazu sebeobviňování spočívá v tom, že obviněný nesmí být žádným způsobem donucován k sebeobviňování a v této souvislosti též nemusí vypovídat (čl. 37 odst. 1 a čl. 40 odst. 4 Listiny). Tento ústavní zákaz byl judikaturou nad rámec trestního řízení v úzkém slova smyslu rozšířen i do dalších oblastí, kde jsou ukládány veřejnoprávní sankce, tj. i pro oblast přestupků (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 5. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 15/16, nebo ze dne 20. 4. 2021, sp. zn. III. ÚS 1679/20).

[29] V nyní posuzované věci však správní orgány nečinily žádné aktivní úkony směřující k vynucení sebeobviňování stěžovatelky. Za porušení uvedené zásady nelze považovat skutečnost, že stěžovatelka vyhodnotila jako výhodnější splnění zákonné povinnosti, respektive výkon zákonného oprávnění. K závěru o porušení zásady zákazu sebeobviňování ostatně nemůže vést ani hrozba sankce za nedodržení správním orgánem uložené povinnosti sdělit informace vztahující se ke skutkovému stavu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2017, č. j. 3 As 35/2016-41, ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 As 159/2014-52, ze dne 16. 5. 2024, č. j. 9 As 60/2024-37, nebo ze dne 11. 6. 2025, č. j. 10 As 174/2024-41). Tím spíše pak nemůže porušení této zásady plynout ze samotné existence zákonného oprávnění, jehož využití správní orgány nijak nevynucovaly. Jak uvádí také trestněprávní doktrína, „*obviněnému nic nebrání ani v tom, aby dobrovolně poskytl i důkazní prostředek, k němuž jinak nemůže být nucen, pokud se domnívá, že je to v jeho prospěch, resp. může tak učinit, i když se tím dobrovolně usvědčí ze spáchaného trestného činu [např. z důvodu získání dobrodiní polehčující okolnosti podle § 41 písm. l) tr. zákoníku].*“ (MATES, P., PÚRY, F. *Zákaz nucení k sebeobviňování*. Bulletin advokacie, 2019, č. 3, s. 7-13). Situace v nyní posuzované věci je obdobná. Stěžovatelka podala žádost podle § 8a zákona o podmínkách provozu vozidel nikoliv proto, že by k tomu byla aktivními úkony správních orgánů nucena, nýbrž proto, že chtěla ukončit protiprávní stav (což zřejmě vyhodnotila jako výhodnější než další udržování protiprávního stavu, jak ostatně sama v kasační stížnosti naznačuje).

[30] V závěrečné části kasační stížnosti stěžovatelka poukazuje na to, že městský soud zlehčuje možné důsledky formalistického přístupu žalovaného a sám postupuje formálně. Zde však není zcela zřejmé, v čem by měla spočívat nezákonnost napadeného rozsudku. Úvahy soudu, které stěžovatelka vnímá jako zlehčování její argumentace či jí uváděných negativních důsledků přístupu žalovaného, bez dalšího nezákonnost napadeného rozsudku nezakládají. Poukazuje-li stěžovatelka na to, že má v úmyslu s ohledem na závěry městského soudu postupovat „alibisticky“ a zahlcovat jeden konkrétní úřad žádostmi dle § 8a zákona

pokračování

o podmínkách provozu vozidel, pak se nejedná o relevantní argument, který by mohl městský soud při interpretaci a aplikaci rozhodné právní úpravy zohlednit. Stěžovatelka má jistě volbu nepostupovat alibisticky a nezahlcovat jeden konkrétní úřad žádostmi. Nastane-li snad situace, která je z hlediska efektivit veřejné správy nežádoucí, je případná reakce na zákonodárce. Není úkolem správních soudů, aby samy preventivně vytvářely pravidla, která takové situaci zabrání.

[31] Nelze přisvědčit ani námitce, že „*v zájmu obecné spravedlnosti*“ je nutné přistupovat k ukládání pokuty pouze tomu subjektu, který je zcela nečinný. Skutečnost, že tentýž či jiný související přestupek spáchala také další osoba, nijak nezavazuje stěžovatelku odpovědnosti za jí spáchaný přestupek. Pouze pro úplnost lze poznamenat, že k převodu vlastnického práva k vozidlu došlo v nyní posuzované věci na základě ukončení smluvního závazku plynoucího z ujednání o zajišťovacím převodu práva, které bylo součástí smlouvy o spotřebitelském úvěru č. 33633498. Stěžovatelka v rámci tohoto smluvního vztahu vystupovala vůči úvěrovanému (spotřebiteli) jako silnější smluvní strana (ostatně smlouva byla zjevně uzavřena adhézním způsobem). Z této pozice byla objektivně schopna prosadit přiměřené smluvní garance toho, že jí úvěrovaný po převodu vlastnického práva poskytne dostatečnou součinnost k podání společné žádosti o zápis změny vlastníka vozidla. Nejvyšší správní soud tak u stěžovatelky nespatřuje žádné specifické okolnosti, které by mohly vést k závěru o tom, že v jejím případě není uložení pokuty za jí spáchaný přestupek „*v zájmu obecné spravedlnosti*“.

IV. Závěr a náklady řízení

[32] Na základě výše uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[33] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně (stěžovatelka) neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. prosince 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu